

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

TALABALAR MA'NAVİYATINI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT TA'LIM MUHITIDAN FOYDALANISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Turayev Qaxramon Nortojoyevich

Termiz Davlat Universiteti. Fizika matematika fakulteti katta o'qituvchisi
turaevqahramon184@gmail.com

ANNOTATSIYA:

Maqolada talabalar ma'naviyatini rivojlantirishda axborot ta'lim muhitidan foydalanish metodikasini takomillashtirish va kompyuter va axborot texnologiyalaridan foydalanib ma'naviyatini rivojlantirish haqida yozilgan.

KALIT SO'ZLAR: kommunikativ, zamonaviy, kompyuterli texnikasi, axborot, resurs, individuallashtirish, differensiyalashtirish.

АННОТАЦИЯ:

В статье написано о совершенствовании методики использования информационной образовательной среды в развитии духовности студентов и развитии их духовности с использованием компьютерных и информационных технологий.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: коммуникативный, современный, компьютерные технологии, информация, ресурс, индивидуализация, дифференциация.

ABSTRACT:

The article is written about the improvement of the methodology of using the information educational environment in the development of students' spirituality and the development of their spirituality using computer and information technologies.

KEY WORDS: communicative, modern, computer technology, information, resource, individualization, differentiation.

KIRISH

Bugun kunda zamonaviy axborot-kommunikati texnologiyalashtirish jadal sur'atlar bilan joriy va joriy jamiyat taraqqiyoti barcha yo'nalishga katta rivojlanishi ta'sir

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

ko'rsatmoqda. Har bir sohaga tegishli ko'plab Veb-portallar, internet saytlari, axbochirigan tizimlashtirish yaratilishi va elektron axborot almashish, markazlashgan axborot resurslar, turli ko'rinishdagi interaktiv xizmatlaridan qidiruv kengyo'lga qo'yilishiesha keng qatlamdagi orasida axborot tanqisligiga barham beradiga, ma'lumot olish, qayta birinchi berish va amalga oshirish aniqning keskin oshuviga va boshqa ko'pgina qulayliklarni keltirib chiqaradi. Jadal sur'atlar bilan rivojlanayotgan texnologiya ta'lim-tarbiya ishlov berishtez takomil uchun va yangi texnik muhitga mosligini taqozo etadi. AKTning uzb ommalashgan harakatdan biri bu - televideniye haqida. Ta'limiy teledasturlardan butun dunyoda kengiladi, bu esa masofaviy ta'limning ko'rinishidir. Televideniye orqali uchun turli ta'limiy narsalarni keng moliyaviy auditoriyasi uchun namoyish qilish imkoni mavjud. Bunda o'quvchi va talabalar o'z bilimlarini maxsus imtihon vatestlar yordamlari mumkin. Demak, ta'lim tizimida axborot - aloqa texnologiyalari, internet, elektron darsliklar va multimedia resurslaridan yuborjoyini haqida orqali ta'lim-tarbiya jarayoni sifatini oshirish kafolatlanadi. Mamlakatimiz rivojlanishining muhim shartizamonaviy iqtisodiyot muxlisi, madaniyat, texnika va texnologiya rivoji asosida kadrlar tayyorlik kullash takomillashgan narsa amal qilishiga erishdi. O'quvchining fanni o'zlashtirish sahifa va sifati keskin yaxshilandi.

ASOSIY QISM

Kompyuter va axborot texnologiyalaridan foydalanib, ta'lim sohasida, o'quv faoliyatida va o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratiladi. Axborot texnologiyalari ta'limni amalga oshirish jarayonida hayot bilan uyg'unlashtirishga imkon beradi. O'qitishni kelajakdagi kasbiy faoliyat bilan chambarchas bog'lash imkoniyati paydo bo'ladi. Axborot texnologiyalarini qo'llashda o'quvchi shaxsining butun imkoniyatlarini amalga oshirishga: kompyuter vositalari orqali bolaning bilishga oid, axloqiy, ijodiy, muloqot qilish va estetikaviy imkoniyatlarini, qobiliyatlarini ro'yobga chiqarishga intilish lozim. Kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quvchi shaxsini rivojlantirishning to'laqonli vositasiga aylantirish uchun o'qituvchining o'zi axborot texnologiyalari sohasida bilimdon (salohiyatli) bo'lishi kerak.

Jahon pedagogikasi amaliyotida qator olimlar, jumladan, M. V. Bulanova Toporkova va boshqalar o'qituvchining axborot texnologiyalari sohasidagi bilimdonligini quyidagi sifatlar bilan baholaydilar:

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

- 1) zamonaviy axborot muhitida faoliyat tajribasini baholash va integratsiyalashga qodirlik;
- 2) shaxsiy ijodiy sifatlarini rivojlantirishga intilish;
- 3) umumiy kommunikativ (o'zaro muloqot qilish) madaniyatining yuqori darajada bo'lishi;
- 4) axborot vositasida o'zaro birlashib xatti-harakatlarni bajarish masalasida nazariy tushunchalarning va uni tashkillashtirish tajribasining bo'lishi;
- 5) o'zini refleksiylash (o'z ruhiy holatini tahlil qilish) ehtiyojining bo'lishi;
- 6) axborotni qabul qilish, tanlash, saqlash, qayta tiklash, taqdim etish usullarini, uni o'zgartirish, uzatish va integratsiyalash madaniyatini o'zlashtirish.

Pedagog-olim V. K. Selevko esa o'qituvchining kompyuter savodxonligini kompyuterli texnologiya mazmunining muhim qismi deb hisoblaydi va uning tarkibiga quyidagilarni kiritadi:

- informatika va hisoblash texnikasining asosiy tushunchalarini bilish;
- kompyuterli texnikaning umumiy tuzilishi va funksional imkoniyatlarini bilish;
- zamonaviy operatsion tizimlarni bilish;
- umumiy vazifa bajaradigan zamonaviy dasturning qobiqlar va operatsion vositalarini (Norton Commander, Windows va boshqalarini) bilish hamda ularning vazifalarini o'zlashtirish; hech bo'lmaganda bir matn redaktorini o'zlashtirganlik;
- dasturlashtirish algoritmlari, tillari va paketlari haqidagi boshlang'ich tasavvurlarining bo'lishi;
- utilitar (amaliy foyda beradigan) vazifalarini bajaradigan amaliy dasturlaridan foydalanishning boshlang'ich tajribasi.

Axborot texnologiyalarining asbob-uskuna va dasturiy vositalarining juda jadallik bilan rivojlanib borishi, masalan, yangi avlod kompyuterlarining, yangi dasturlarining chiqishi, turli ta'limiy vazifalarni hal etish qulay texnikafiy imkoniyatlar ochib beradi. Biroq ilmiy izlanishlar o'quv maqsadida foydalaniladigan axborot tizimlari o'z didaktik sifatlariga ko'ra hali ham qoniqarsiz darajada ekanligini ko'rsatadi. Biroq ilmiy izlanishlar o'quv maqsadida foydalaniladigan axborot tizimlari o'z didaktik sifatlariga ko'ra hali ham qoniqarsiz darajada ekanligini ko'rsatadi. Buning sababi shundaki, axborot texnologiyalarini o'qitish maqsadlarida foydalanishning metodik (pedagogik) vositalari axborotlashtirishning texnikaviy vositalari rivojlanishidan ancha orqada qolib ketyapti. Kompyuterning imkoniyatlari juda katta, biroq pedagogik maqsadlarda u yetarli darajada

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

foydalanilmayapti. O'qitish maqsadidagi axborot uni loyihalashtirish bosqichida kiritiladi. Xususan, axborot avtomatlashtirilgan o'qitish tizimlarining ma'lumotlar bazasini yaratishda, elektron darsliklarni tuzish uchun o'quv materialini tayyorlashda, modellashtiruvchi turdagi kompyuter tizimlari bilan o'quv ishlarining ssenariylarini, masalalar va mashqlar, test topshiriqlari tuzishda kiritiladi. Axborot texnologiyalari bir yo'la bir necha fan sohalariga informatika, matematika, kibernetika, psixologiya, pedagogika kabi fanlarga oid ma'lumotlarni birlashtiradi. Biroq bu uyg'unlikda psixologikpedagogik asos yetakchi o'rin tutadi. Axborot texnologiyalarini ishlab chiqish va o'qitish jarayoniga joriy qilish muhim o'rin egallaydi.

Odatdagi ta'limiy texnologiyalardan farqli ravishda, axborot texnologiyalarida mehnat predmeti va uning natijasi sifatida axborot, mehnat quroli bo'lib esa axborotlashtirishning texnikaviy vositalari xizmat qiladi. Kompyuter vositalari o'quv-tarbiya jarayonining turli bosqichlarida:

- o'quvchilarga o'quv materiallarini taqdim etish bosqichida;
- kompyuter bilan interfaol o'zaro birgalashib, harakat qilish jarayonida o'quv materialini o'zlashtirishda;
- o'zlashtirilgan bilimlar, malakalar va ko'nikmalarni takrorlash va mustahkamlashda;
- o'qitishda erishilgan natijalarni oraliq va yakuniy nazorat qilish va o'zo'zini nazorat qilish bosqichida;
- o'quv materialini qismlarga bo'lish, uni klassifikatsiyalash va tizimlashtirishni takomillashtirish orqali o'qitish jarayoniga va uning natijalariga tuzatishlar kiritish bosqichida foydalanilishi mumkin.

Oqilona tuzilgan kompyuterli o'qitish dasturlari axborotni o'quvchi tomonidan o'zlashtirilishining psixologik va pedagogik qoidalari e'tiborga olingan taqdirda o'qitishni individuallashtirish va differensiyalashtirishga, bolalarning qiziqishlari va o'qishdagi mustaqil faoliyatini yaxshilashdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Maxkamov U. L. Talabalarning axloqiy madaniyatini shakllantirish muammolari.-T: Fan, 1995 yil.
2. Ziyomammedov B. Mukammallikka olib boradigan kitob. Turon-Iqbol Nashriyoti, Toshkent, 2006.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

3. Maxkamov yu, axloqiy darslar. T. 1994 yil. 7. Ismailova Z. L. Tarbiyaviy ishlar usullari. T. 2003 yil.
4. Ishmuxamedov R., Abduqodirov A. Pardayev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar (ta'lim muassasalari o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar). T"iste'dod" Fondi 2008 Yil.

E- Conference Series

Open Access | Peer Reviewed | Conference Proceedings

E- CONFERENCE
SERIES